

2023-12-19

Anmälan till Konstitutionsutskottet

Informationsklass: Publik

Begäran om granskning. Missvisande skrivningar i regeringens budget

I budgetpropositionen för 2024 (Prop. 2023/24:1), utgiftsområde 20, bilaga 1 Klimatredovisning står följande (s. 25):

“Till följd av beslut som fattats mellan den 1 juli 2022 och 1 juli 2023, beräknas utsläppen öka med 5,9–9,8 miljoner ton koldioxidekvivalenter till 2030”.

I diagram 4.15 Scenarier över Sveriges territoriella utsläpp till 2045 (s. 26) går vid närmare granskning att utläsa att den totala mängden ökade utsläpp som regeringens beslutade politik beräknas orsaka fram till 2030 är betydligt större än vad som anges i brödtexten.

Miljöpartiet har bett regeringskansliet att lämna ut de korrekta siffrorna över hur mycket utsläppen beräknas öka totalt fram till 2030, till följd av regeringens politik. Regeringskansliet har svarat att de inte kan lämna ut uppgifterna och hänvisar till att det är “arbetsmaterial”.

Beräkningar från riksdagens utredningstjänst¹ visar att den totala utsläppsökningen fram till och med 2030 snarare motsvarar cirka 50 miljoner ton koldioxidekvivalenter, det vill säga ungefär fem gånger så mycket som skrivningen citerad ovan anger.

Det skrivningen citerad ovan får antas syfta på är att utsläppen beräknas vara 5,9–9,8 miljoner ton koldioxidekvivalenter högre år 2030, jämfört med tidigare prognos för år 2030. Skrivningen “till 2030” är tydligt missvisande.

Av 1 kap. 9 § regeringsformen framgår att domstolar samt förvaltningsmyndigheter och andra som fullgör offentliga förvaltningsuppgifter ska i sin verksamhet beakta allas likhet inför lagen samt iaktta saktighet och opartiskhet. Bestämmelsen gäller för regeringen när den uppträder som högsta myndighet inom förvaltningsorganisationen. I saktighetskravet ligger bland annat utgångspunkten att de uppgifter som lämnas är korrekta.

Av 10 kap. 2 § budgetlagen framgår att bokföring och redovisning i staten ska fullgöras på ett sätt som stämmer överens med god redovisningssed.

¹ Rapport från utredningstjänsten, Dnr 2023:1538

Redovisningen ska ge en rättvisande bild av verksamheten, det ekonomiska resultatet och ställningen samt förvaltningen av statens tillgångar.

Konstitutionsutskottet har tidigare granskat regeringens beredning av bland annat propositioner och skrivelser med avseende på saklighet. Vid sin granskning av regeringens återrapportering av Klimatklivet 2019 framhöll utskottet bland annat att det är av största vikt att återrapporteringen till riksdagen är så saklig och korrekt som möjligt samt att urvalet av uppgifter som tas med i redovisningarna svarar mot kravet att information till riksdagen ska ge en rättvisande bild. Redovisningen utgör ett viktigt beslutsunderlag för utskotten vid bedömningen av i vilken mån beslutade eller angivna mål är uppfyllda.

Jag anser att samma resonemang kan föras avseende klimatredovisningen till budgetpropositionen. Eftersom budgetpropositionen anger hur de statliga finanserna ska användas och ger en riktning för regeringens politik kan vikten av korrekta uppgifter inte nog understrykas. En budgetproposition föregås dessutom av en mycket omfattande beredning och granskning vilket berättigar höga krav på innehållet.

Propositionens mottagare är inte bara riksdagens partier, utan även bland andra media och privatpersoner. Den aktuella klimatredovisningen har vilselett både oppositionspartier och journalister, som återkommande citerat skrivningen "till 2030". Exempelvis skrev Aftonbladet² den 11 december följande: "Bedömningen är att så mycket som 9,8 miljoner ton koldioxidekvivalenter extra kan komma att släppas ut fram till 2030." Den 29 november skrev Dagens Nyheter³ följande: "Baksidan är att de svenska utsläppen kommer att öka. Totalt kan det handla om uppemot 9 miljoner ton till 2030, enligt regeringens egna beräkningar."

Mot bakgrund av detta bör konstitutionsutskottet granska regeringens, finansminister Elisabeth Svantessons och klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtar's beredning av budgetpropositionen.

Elin Söderberg, riksdagsledamot (MP)

² Aftonbladet 2023-12-11 <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/GMWRbm/motstridiga-besked-om-sveriges-utslapp-pa-klimatoppmotet-cop28>

³ Dagens Nyheter 2023-11-29 <https://www.dn.se/sverige/dn-avslojar-tidopartierna-i-dragkamp-om-dyrare-diesel-och-bensin/>